

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان پدافند غیرعامل کشور

اصول و مسابانی پدافند غیرعامل

- پدافند غیرعامل مثل مصونیت سازی بدن انسان است،
- ازدرون ما رامصون می کند. .... ببینید چقدر مهم است که ما این حالت را درکل پیکره کشور و جامعه در دستگاه های مختلف بوجود بیاوریم. ... کاری کنیم که ما مصونیت در خودمان بوجود بیاوریم این با پدافند غیرعامل تحقق پیدا می کند. بنابراین این مسئله، مسئله بسیار مهمی است که بایستی راه بیفتد....
- .... بنابراین پدافند غیرعامل یک اصل خواهد بود برای همیشه، نه برای یک مقطع خاصی....

(مقام معظم رهبری)

آبانماه ۱۳۹۱: در دیدار مسئولین سازمان پدافند غیرعامل با ایشان

سون تزو که اندیشه های نظامی او پس از قرن ها هنوز مورد توجه فرماندهان نظامی است در مورد دفاع می گوید:

«فرض برنیامدن دشمن نباید گذاشت، بلکه باید درباره سرعت مقابله با وی اندیشه کرد، همچنین نباید فکر کرد که دشمن حمله نمی کند، بلکه باید در صدد شکست ناپذیرنمودن خود باشیم»

تعریف دافند غیرعالم

براساس تعریف مجمع تشخیص مصلحت نظام

مجموعه اقدام های غیرمسلحانه ای که موجب:

- افزایش بازدارندگی
- کاهش آسیب پذیری
- تداوم فعالیت های ضروری
- ارتقای پایداری ملی
- وتسهیل مدیریت بحران

در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می شود.

مفهوم پدافند غیر عامل

دیده نشویم

اگر دیده شدیم ، شناخته نشویم

اگر شناخته شدیم مورد هدف قرار نگیریم

اگر مورد هدف قرار گرفتیم، آسیب نبینیم و یا حداقل آسیب ببینیم

اگر آسیب دیدیم، بتوانیم به سرعت فعالیت ها را از سر بگیریم

اهمیت دفاع غیرعامل

- موجب زنده ماندن و حفظ بقای نیروی انسانی
- موجب صرفه جویی اقتصادی ارزی و ریالی در حفظ تسلیحات و تاسیسات
- حفظ مراکز حیاتی، حساس و مهم کشور در برابر تهاجم دشمن
- تحمیل هزینه زیاد در جنگ به دشمن
- اثرات مثبت روانی در جامعه
- حفظ نیروی نظامی برای واکنش در زمان مناسب
- بروز جنگ در آینده و لزوم آمادگی دفاعی
- ساده تر و کم هزینه تر بودن و سهل الوصول بودن خود کفایی در دفاع عامل نسبت به غیرعامل

اهداف دفاع غیرعامل

- کاهش قابلیت شناسایی، هدف گیری
- تقلیل آسیب پذیری خسارات به تاسیسات، مراکز با اهمیت و نیروی انسانی
- حفظ سرمایه های کلان کشور
- حفظ توان خودی جهت ادامه فعالیتها
- ایجاد شرایط سخت و دشوار برای دشمن
- صرفه جویی در هزینه نیروی انسانی و تسلیحاتی
- افزایش آستانه مقاومت مردمی
- تحمیل هزینه بیشتر به دشمن
- بالا بردن توان دفاعی
- توزیع ثروت، جمعیت و سرمایه های ملی با آمایش سرزمین
- حفظ تمامیت ارضی و امنیت ملی و استقلال
- ایجاد آمادگی لازم در شرایط تهدیدات نامتقارن

راهبردهای پدافند غیرعامل

- تعامل گسترده و فراگیر با سازمان ها و ایجاد سازو کارهای مناسب در جهت ایمن سازی و حفاظت از تاسیسات زیربنایی.
- ساماندهی آمایش سرزمین ملی و آمایش دفاعی از منظر پدافند غیرعامل به منظور استفاده حداکثری از پهنه جغرافیایی کشور.
- ایفای نقش هدایتی و نظارتی بر سازمان ها و نهادهای کشوری و لشکری در زمینه مطالعات و طراحی فنی طرح های پدافند غیرعامل.
- بکارگیری امکانات در جهت ارزان سازی، تنوع و ابتکار عمل در سامانه ها و شیوه های پ.غ.ع.
- استفاده حداکثرسازی از عمق سرزمینی و عوارض طبیعی کشور و به کاهش مخاطرات و خسارات.
- ساماندهی مناسب استفاده از فناوری های نوین به منظور کاهش آسیب پذیری ناشی از وابستگی و امکان جمع آوری اطلاعات توسط دشمن.
- توسعه و تعامل موثر و سازنده با نهادهای سیاست گذار، قانون گذار و اجرایی کشور.
- توسعه علمی و تولید دانش فنی و ارتقاء فناوری و برنامه جامع آموزشی و همچنین ، بهینه سازی تولید صنعتی با استفاده از تمامی ظرفیت ها.
- نهادینه نمودن نظام جامع و استفاده از اصول و ضوابط در طرح های توسعه کشور.
- توسعه فرهنگی و ارتقاء باور عمومی و تقویت عزم و اقتدار ملی نسبت به ایمن سازی مراکز حیاتی، حساس و مهم.
- توسعه فرهنگ و نهادینه سازی باور عمومی نسبت به تاثیر پدافند غیرعامل در کاهش آسیب پذیری

مأموریت

بر آورد تهدیدات،

تأمین دفاع غیرعامل و کاهش آسیب پذیری
زیرساختهای ملی و مراکز حیاتی، حساس و مهم کشور
با تأکید بر ایجاد عزم ملی و باور عمومی جامع از
طریق فرهنگ سازی، سیاستگذاری، طرح ریزی و
برنامه ریزی راهبردی و تدوین ضوابط و
دستورالعملهای تخصصی با قابلیت هدایت بخشهای
کشوری و لشکری بمنظور رعایت اصول پدافند
غیرعامل و نظارت بر اجرای آن.

امنیت ملی و دفاع غیرعامل

تاثیرات اقدامات متقابل دفاع غیر عامل	مولفه های امنیت ملی
کاهش تلفات جمعیت نظامی و غیر نظامی کشور به عنوان با ارزش ترین سرمایه های یک کشور	حفظ جان مردم
تقویت توان رزمی و دفاعی نیروهای مسلح و بالابردن آستانه مقاومت کشور در حفظ سرزمین و ایجاد بازدارندگی	حفظ تمامیت ارضی
کاهش آسیب پذیری و خسارت تاسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی، مراکز حیاتی، حساس و مهم اقتصادی، سیاسی، ارتباطی، تولیدی و ...	حفظ سیستم اقتصادی و سیاسی
حفظ مراکز عمده هدایت و رهبری سیاسی، نظامی، اجتماعی و زیر ساختهای حیاتی، حساس و مهم در برابر تهدیدات آشکار و نهان دشمنان	حفظ استقلال و حاکمیت کشور

تاریخچه پدافند غیرعامل

در طول بیش از **۳۴۳۰ سال** تاریخ گذشته، صلح در جهان همواره نا پایدار بوده است. بطوریکه طی این مدت فقط **۲۶۸ سال بدون جنگ** ثبت شده سپری شده است! بناهای شناخته شده گروهی، (جمعی) از ۳۰۰۰ سال پیش در ایران با طرح ها و نقشه های گوناگون مانند حصارسیلک درکاشان، قلعه حسنلو در ارومیه، تورنگ در گرگان، تپه حصار دامغان، نوشیجان تپه در بین همدان و ملایر و از نمونه های مشهور قلعه فلک الافلاک در خرم آباد نشان از قدمت پدافند غیرعامل در ایران دارد.

دیوار دفاعی چین

اسب جویی تروا در یونان: ۲۱۲ ق م

اصول پدافند غیر عامل

انتخاب عرصه ایمن در جغرافیای کشور

تعیین مقیاس بهینه استقرار جمعیت و فعالیت در فضا

پراکندگی در توزیع عملکردها متناسب با تهدیدات

کوچک سازی، ارزان سازی و ابتکار

موازی سازی سیستم های پشتیبان

مقاوم سازی، استحکامات و ایمن سازی سازه ها

مکانیابی استقرار عملکردها

مدیریت بحران دفاعی و غیره دفاعی

استتار و نامرئی سازی

اختفاء با استفاده از عوارض زمین

پوشش در همه زمینه ها

فریب، ابتکار عمل و تنوع در کلیه اقدامات

حفاظت اطلاعات سیستم های حیاتی و مهم

تولید سازه های دومنظور

اصول پدافند غیر عامل

وحدت فرماندهی

پراکندگی

آمادگی

پیشگیری

جایگزینی

یکپارچگی

تنوع سازی

افزونگی

استتار اختفا فریب

مکانیابلی

دفاع لایه ای

جابجایی و تحرک پذیری

آمایش سرزمین

خوداتکای

احیای مجدد

چندمنظورگی

کشورهای پیشرو

کشورهای پیشرو در پدافند غیرعامل

روسیه

کره شمالی

سوئیس

اسرائیل

امریکا

مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در حوزه پدافند غیرعامل

- ۱- رعایت اصول و ضوابط پدافند غیرعامل و ایمن سازی نسبت به مراکز جمعیتی و حائز اهمیت بویژه در طرحهای آمایش سرزمینی و طرحهای توسعه آینده کشور.
- ۲- طبقه بندی مراکز، اماکن و تأسیسات حائز اهمیت به حیاتی، حساس و مهم و تجدید نظر در این طبقه بندی در صورت لزوم
- ۳- تهیه و اجرای طرحهای پدافند غیرعامل (بارعایت اصل هزینه - فایده) در مورد مراکز، اماکن و تأسیسات حائز اهمیت نظامی و غیر نظامی.
- ۴- تهیه طرح جامع پدافند غیرعامل در برابر سلاحهای غیرمتعارف نظیر هسته ای، میکروبی و شیمیایی
- ۵- دویاچند منظوره کردن برخی از متحدثات، تأسیسات و شبکه های ارتباطی
- ۶- فرهنگ سازی و آموزش عمومی در زمینه بکار گیری اصول و ضوابط پدافند غیرعامل
- ۷- رعایت طبقه بندی اطلاعات طرح های پدافند غیرعامل.
- ۸- ممانعت از ایجاد تأسیسات پر خطر در مراکز جمعیتی
- ۹- حمایت لازم از توسعه فناوری و صنایع مرتبط با پدافند غیرعامل

مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در حوزه پدافند غیرعامل

۱۰- اصول و ضوابط مقابله با تهدیدات نرم افزاری و الکترونیکی و سایر تهدیدات جدید دشمن به

منظور حفظ و صیانت شبکه های اطلاع رسانی، مخابراتی و رایانه

۱۱- تعیین یا ایجاد نهادی در دولت برای تدوین، طراحی، برنامه ریزی و تهیه ضوابط، استانداردها

و آیین نامه های پدافند غیرعامل و پیشنهاد به مراجع ذیصلاح برای تصویب و نظارت بر اعمال آنها.

۱۲- پیش بینی ساز و کار لازم برای تهیه طرح های مشترک در حوزه پدافند غیرعامل در جهت هم

افزایی و کاهش هزینه ها.

سیاست های پدافند غیر عامل

- ❖ تهدید شناسی پیش دستانه و تهدید محوری
- ❖ ارتقای آمادگی در برابر هر تهدید
- ❖ اولویت در تمرکز بر زیرساخت های ویژه، حیاتی و حساس
- ❖ اختصاص زیرساخت های مهم و قابل حفاظت در استانها
- ❖ درونی سازی مولفه های اصلی پدافندی کشور
- ❖ تأکید بر فعال سازی پدافند در بخش خصوصی
- ❖ بکارگیری ظرفیت های ملی و تخصصی و پرهیز از موازی کاری
- ❖ تأکید بر اقدام در سطوح راهبردی با حوزه تأثیر ملی
- ❖ توسعه تفکر راهبردی بر پدافند غیر عامل در مدیران عالی و میانی
- ❖ مدیریت و بکارگیری بر منابع ملی، دستگاہی و استانی
- ❖ اقتصادی سازی اقدامات و طرح های پدافند غیر عامل
- ❖ تاکید بر حوزه های مردمی اقتصاد
- ❖ بازمهندسی نظام جامع پدافند غیر عامل و روان سازی فرآیندها
- ❖ دانش محوری و تعمیق علمی، آموزشی و پژوهشی
- ❖ ارتقاء و اثر بخشی کیفی اقدامات پدافند غیر عامل

سازمان مدیریت بحران و سازمان پدافند غیرعامل

● تفاوت ...

● شباهت ...

● کارآیی ...

اسناد بالا دستی

اسناد زیر دست

اسناد بالا دستی

پنجم انداز ۱۰ ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴

سیاست های کلی نظام در تدوین برنامه های ۵ ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۹۸

سیاست های کلی نظام در حوزه پرداخت غیر عامل ابلاغی مقام معظم رهبری

ماده ۱۹۹

سیاست های کلی نظام در حوزه خود کفایی دفاعی و امنیتی

ماده ۱۰۱

قانون برنامه ۵ ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

ماده ۲۱۵

سیاست های کلی نظام در امنیت فضای تبادل اطلاعات رابا پرداخت سایبری

ماده ۲۲۱

سیاست های کلی نظام در خود کفایی صنعت

بند ۱۵ ماده (۱) سند ملی آمایش سرزمینی

برنامه ششم توسعه

الزامات قانونی پدافند غیرعامل

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور

در ردیف (ب) ماده (۱) از آئین نامه اجرایی بند (۱۱) ماده (۱۲۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور که مرتبط با امنیت ملی می باشد به تعریف پدافند غیرعامل می پردازد و بر اساس این قانون، دولت موظف است به منظور تقویت بنیه دفاعی کشور و ارتقای توان بازدارندگی نیروهای مسلح و حفاظت از تمامیت ارضی و امنیت کشور و آمادگی در برابر تهدیدات و حفاظت از منافع ملی، انقلاب اسلامی ایران و منابع حیاتی کشور و هوشمندسازی سیستمهای دفاعی، اقدامهای لازم را برای تحقق تقویت مولفه های بنیه دفاعی، ارتقای فناوریهای نوین و هوشمند، بهینه سازی و بهبود ساختارهای چابک و پاسخگو در دفاع ملی، ارتقای حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور، نوسازی و بازسازی و بهبود صنایع دفاعی با نگرش به سامانه و فرایندهای صنعتی نوین و ... به عمل آورد.

(پایگاه اطلاع رسانی دولت).

قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور

برنامه پنج ساله پنجم توسعه کشور برای سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ در نه فصل تدوین و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. فصل هفتم از این برنامه به امور دفاعی، امنیتی و سیاسی می پردازد و در ماده ۱۹۸ آن به صورت مستقیم به پدافند غیر عامل اشاره شده است و دولت را موظف می سازد به منظور کاهش آسیب پذیری زیرساخت ها، ارتقاء پایداری ملی، حفاظت از مردم و منابع ملی کشور و تضمین تداوم خدمات و در راستای تکمیل چرخه دفاع غیر نظامی اقدام های زیر را انجام دهد.

- تدوین استانداردهای فنی موردنیاز پدافند غیرعامل طی سال اول برنامه
- ایجاد سامانه پایش، هشدار و خنثی سازی در خصوص تهدیدات نوین (بیولوژی در مراکز حساس، حیاتی و مهم.
- ایمن سازی و حفاظت از مراکز حیاتی، حساس و مهم کشور و تداوم فعالیت امن و پایدار آنها

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۱/۵۵۷۴۹ مورخ ۱۳۸۴/۳/۳۱ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد بند (۱۱) ماده (۱۲۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - آیین نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح ذیل تصویب نمود:

آیین نامه اجرایی بند (۱۱) ماده (۱۲۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط بکار برده می شوند:

الف - پدافند غیرعامل: مجموعه اقدامات غیرمسلحانه ای که موجب کاهش آسیب پذیری نیروی انسانی، ساختمانها و تأسیسات، تجهیزات و شریانهای کشور در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن می گردد.

ب - مراکز تحت پوشش: کلیه تأسیسات زیربنایی، ساختمانهای حساس و شریانهای اصلی و حیاتی کشور اعم از آنکه در دست مطالعه، اجرا و یا در حال بهره برداری می باشند و احتمال حملات نظامی دشمن علیه آنها وجود دارد به شرح زیر سطح بندی می شود:

۱ - اصلی و حیاتی: مراکزی که دارای گستره فعالیت ملی می باشند و وجود و استمرار فعالیت آنها برای کشور حیاتی است و آسیب یا تصرف آنها بوسیله دشمن باعث اختلال کلی در اداره امور کشور می گردد.

۲ - مراکز حساس: مراکزی که دارای گستره فعالیت منطقه ای می باشند و وجود و استمرار فعالیت آنها برای مناطقی از کشور ضروری است و آسیب یا تصرف آنها بوسیله دشمن باعث بروز اختلال در بخشی از کشور می گردد.

۳ - مراکز مهم: مراکزی که دارای گستره فعالیت محلی می باشند و وجود و استمرار فعالیت آنها برای بخشی از کشور دارای اهمیت است و آسیب یا تصرف آنها بوسیله دشمن باعث بروز اختلال در بخشی از کشور می گردد.

۱۳۸۴/۳/۲۲
تاریخ
۱۳۸۴/۳/۲۲

بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۱/۵۵۷۴۹ مورخ ۱۳۸۴/۳/۳۱

مدرک شماره ۱۳۸۴/۳/۳۱
تاریخ تصویب ۱۳۸۴/۳/۳۱

۱۳۸۴/۳/۲۲
۱۳۸۴/۳/۲۲
۱۳۸۴/۳/۲۲

۲۲۶۵
۸۶۴۴۲

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۵ بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح موضوع نامه شماره ۱۰/۴۲۲۳۲ مورخ ۱۳۸۴/۳/۳۱ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد بند (۱۱) ماده (۱۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور، آیین نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه اجرایی بند (۱۱) ماده (۱۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور.

ماده ۱- تعاریف، اختصارات، هفتد منابع، مراکز تحت پوشش و دستگاههای مشمول این آیین نامه، به شرح موارد مندرج در آیین نامه اجرایی بند (۱۱) ماده (۱۲۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - خواهد بود.

ماده ۲- دستگاههای اجرایی کشور (موضوع ماده ۱۶۰ قانون برنامه چهارم توسعه) موظفند براساس سیاستها، اولویتها و دستورالعملهای مصوب کارگروه دایمی پدافند غیرعامل کشور، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای خود را به اجرای طرحهای مصوب کارگروه دایمی پدافند غیرعامل کشور اختصاص دهند.

ماده ۳- کارگاههای پدافند غیرعامل دستگاههای اجرایی کشور با مسئولیت بالاترین مقام اجرایی در دستگاه تشکیل و نسبت به اولویت بندی طرحهای پدافند غیرعامل همان دستگاه اقدام و موارد را به کمیته دایمی پدافند غیرعامل پیشنهاد می نمایند.

ماده ۴- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ارزیابی فنی طرحهای مصوب پدافند غیرعامل دستگاههای اجرایی را به عهده خواهد داشت و گزارش نظارتی اجرای طرح را به کمیته دایمی پدافند غیرعامل کشور ارائه می نماید.

محمد رضا عارف
معاون اول رئیس جمهور

۱۳۸۴/۳/۲۵
۱۳۸۴/۳/۲۵

۱۳۸۴/۳/۲۵

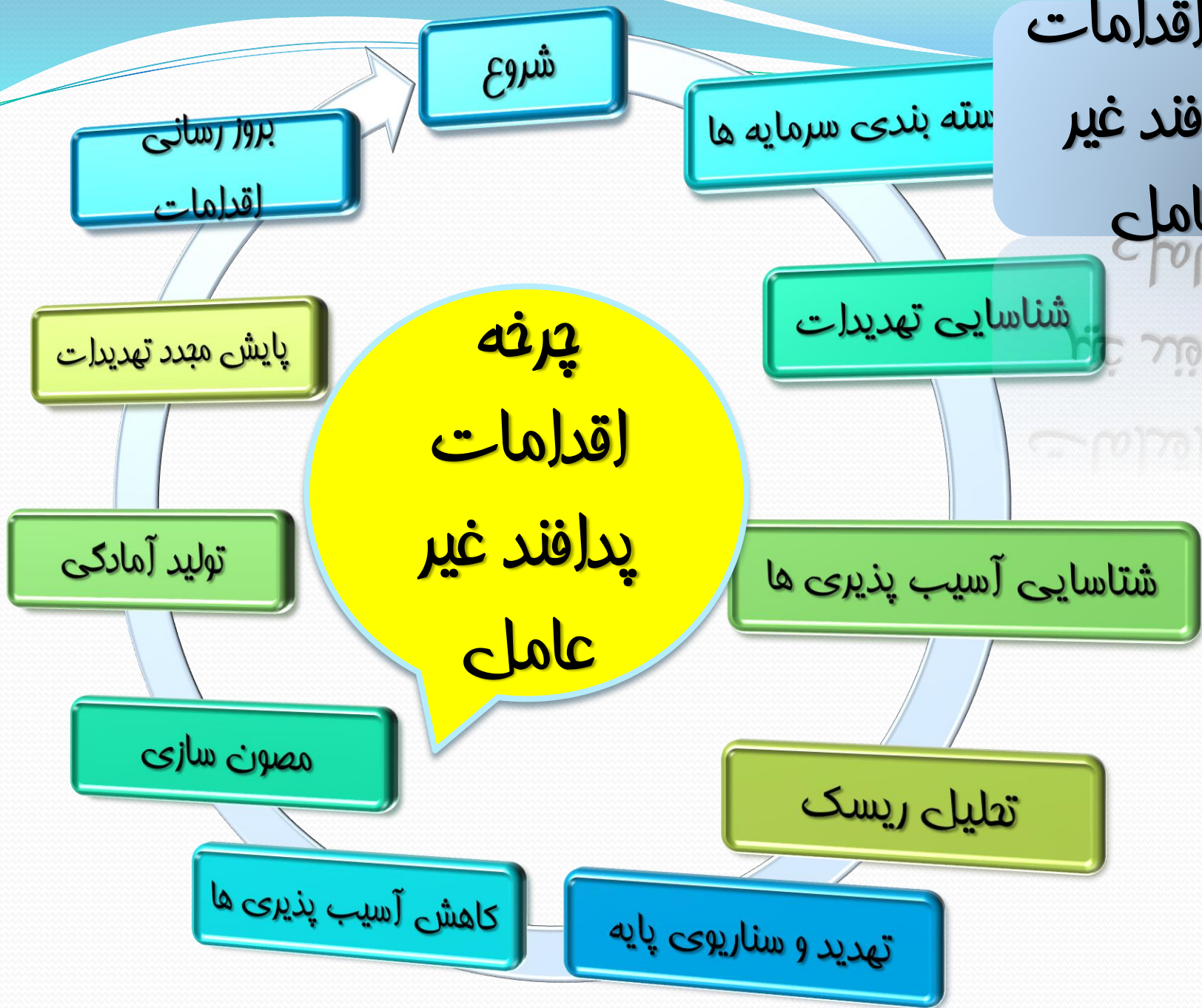
۱۳۸۴/۳/۲۵
۱۳۸۴/۳/۲۵

تاریخ تصویب ۱۳۸۴/۳/۲۵
مدرک شماره ۱۳۸۴/۳/۲۵

چرخه پدافند و آمادگی عمومی

چرخه اقدامات پدافند غیر عامل

چرخه اقدامات پدافند غیر عامل

شروع

سنجه بندی سرمایه ها

شناسایی تهدیدات

شناسایی آسیب پذیری ها

تقلیل ریسک

تهدید و سناریوی پایه

کاهش آسیب پذیری ها

مصون سازی

تولید آمادگی

پایش مجدد تهدیدات

بروز رسانی
اقدامات

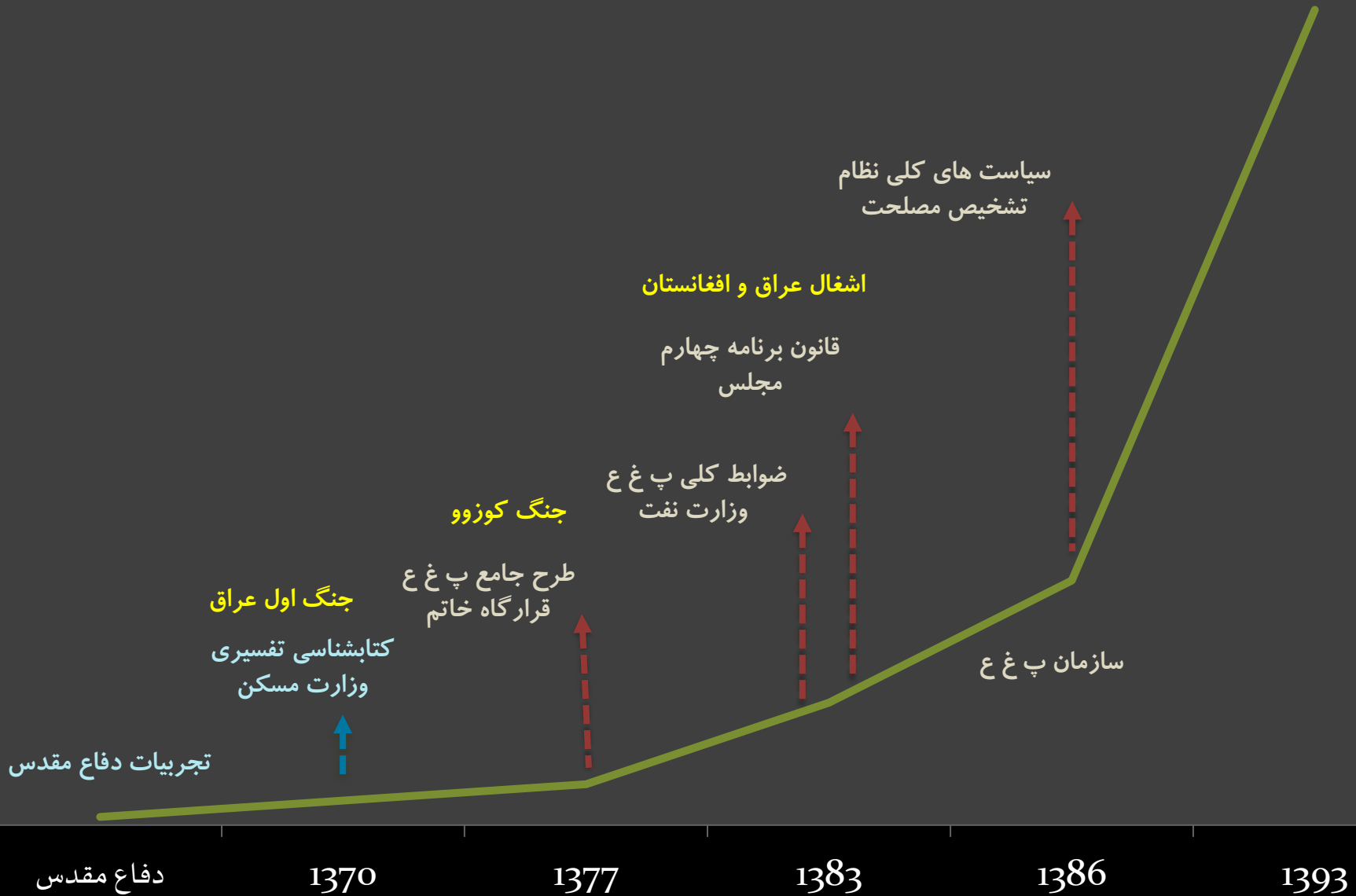
حوزه های پدافند غیر عامل

سیر تکاملی پدافند غیر عامل

آموزش، پروژه، دانشگاه، همایش، کتاب، مقاله، پژوهش

عزم ملی در مسئولین و مردم در رعایت اصول

برخوردار از اصول جامع و توسعه یافته

توانمند در تامین ایمنی و پایداری و به حداقل رساندن آسیب پذیری

قادر به حفظ استقلال و تمامیت ارضی

برخوردار از آمایش سرزمینی

توانمند در تولید دانش بومی

دارای پشتوانه فرهنگی و حقوقی و قانونی

توانمند در مدیریت بحران

.....و

کار کرد های پدافند غیر عامل

حفاظت از
جان مردم

حفاظت از
زیر ساخت های
حیاتی

تداوم اداره
و
مدیریت مردم

استمرار
خدمات
ضروری

تداوم شبکه های
اطلاع رسانی

حفاظت از
تاسیسات و
تجهیزات

حفاظت شهر
در جنگ ها

تامین
نیاز های
مردم

حفاظت
سایبری از
کشور

پایدار سازی
مدیریت
عالی کشور

سطوح پدافند غیر عامل

سطح عالی و راهبردی	تدابیر مقام معظم رهبری-قوانین و سیاستها و سند چشم انداز
سطح عملیاتی	آیین نامه ها-نظامات اجرایی-دستوالعمل ها
سطح اجرایی و تاکتیکی	کیفیت اجرا-امادگی-آموزش-رزمایش و ارزیابی نیروها

اماکن و تاسیسات **ویژه**-فعالیت فراملی-در گستره بین المللی

اماکن و تاسیسات **حیاتی**-فعالیت ملی-در گستره کشور

اماکن و تاسیسات **حساس**-فعالیت منطقه ای-در گستره منطقه

اماکن و تاسیسات **مهم**-فعالیت محلی-در گستره محلی

اماکن و تاسیسات **قابل حفاظت**-فعالیت ...

انواع زیرساخت‌ها از دیدگاه پدافند غیرعامل

مراکز حیاتی (Vital Centers)

زیرساخت‌ها و یا حوزه‌هایی از زیرساخت‌ها هستند که از کار افتادن کل یا قسمتی از آن‌ها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات جدی و مخاطره آمیز در نظام سیاسی، دفاعی، فرماندهی و کنترل، هدایت امور تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی، مواصلاتی و اجتماعی با سطح تاثیرگذاری **سراسری** در کشور گردد.

مراکز حساس (Critical Centers)

زیرساخت‌ها و یا حوزه‌هایی از زیرساخت‌ها هستند که از کار افتادن کل یا قسمتی از آن‌ها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات جدی و مخاطره آمیز در تشکیلات نظامی و سیاسی، دفاعی، فرماندهی و کنترل، هدایت امور تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی با سطح تاثیرگذاری **منطقه ای** در کشور گردد.

مراکز مهم (Important Centers)

زیرساخت‌ها و یا حوزه‌هایی از زیرساخت‌ها هستند که از کار افتادن کل یا قسمتی از آن‌ها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات جدی و مخاطره آمیز در نظام سیاسی، دفاعی، فرماندهی و کنترل، هدایت امور تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی با سطح تاثیرگذاری **محلی** در کشور گردد.

تعریف تهدید

- تهدید در اصطلاح عام یعنی ترساندن طرف مقابل جهت جلوگیری از حمله وی و یا حصول به یک هدف از قبل پیش‌بینی شده می‌باشد.
- تهدید قبل از انجام کاری از طرف مقابل صورت می‌پذیرد. زمانی که از طرف مقابل حمله‌هایی صورت پذیرد تهاجم نامیده می‌شود. به عبارتی تهدید یک **تهاجم بالقوه** می‌باشد.
- آسیب‌پذیری :
- عبارت است از نقصان، عیب و یا قابلیت در سیستم که سوء استفاده از آن می‌تواند امنیت، ایمنی و یا پایداری آن را به مخاطره بیندازد. عوامل دارای تاثیر منفی از درون - عوامل داخلی

کاهش آسیب پذیری

نیروی انسانی

تجهیزات

تاسیسات

سرمایه

ساختمان

شریان

اسناد

تقسیم بندی تهدیدبر اساس روش اعمال پیامد

تهدیدات **سخت** - جنگ نظامی

تهددات **نیمه سخت** - اقدامات اطلاعاتی و امنیتی - تهدیدات الکترومغناطیسی -
بمب های گرافیتی

تهدیدات **نرم** - فرهنگی - سیاسی - اقتصادی - رسانه ای و...

تهدیدات

طبیعی

- زلزله
- سیل
- زمین لرزه دریایی (تسونامی)
- زمین لغزش
- طوفان چرخنده (هایکن)
- قحطی
- بهمن

غیر طبیعی

غیر عمدی

- آتش سوزی
- حمل و نقل
- انفجارات صنعتی
- نشست مواد سمی صنعتی
- هوایی
- زمینی
- دریایی
- جاده ای
- ریلی

عمدی

- خرابکاری
- انقلاب و اغتشاش
- جنگ
- سلاح قراردادی
- سلاح غیر متعارف (پیشرفته)
- شیمیایی
- میکروبی
- هسته ای

شناخت تهدیدات / طبقه بندی جنگ ها:

جنگ های نسل اول	جنگ های نسل دوم	جنگ های نسل سوم	جنگ های نسل پنجم	جنگ های نسل ششم
<p>جنگ های پیش از تاریخ - نبرد انسان های اولیه بدون سلاح های خارجی و تنها به کمک اعضای بدن - کشف کاربرد فلزات در ساخت تسلیحات</p>	<p>جنگ های نسل دوم - ظهور باروت و سلاح گرم - تغییر تاکتیک های رزمی - سازماندهی ارتش، سرباز گیری و... - عمده دلایل: مذهبی و یا جنگ بین حکومت ها و دولت ها</p>	<p>جنگ های نسل سوم - جنگ های صنعتی - رشد تکنولوژی و ظهور فناوری های انقلابی - اکثر جنگ ها از نوع جنگ های انقلابی</p>	<p>جنگ های نسل پنجم - جنگ های اتمی - پدید آمدن سیستم های عظیم نظامی فوق پیشرفته - بمب افکن های دوربرد - ماهواره ها و تکنولوژی های فضایی مراقبت، سوپر کامپیوترها و شبکه های اطلاعاتی - موشک های بالستیک قاره پیمای - تکنولوژی فرماندهی، کنترل، ارتباطات و اطلاعات (C2I).</p>	<p>جنگ های نسل ششم - جنگ مدرن / موازی - تحول در سه حوزه ابزارهای جنگ، رفتار نظامی و ماهیت جنگ - تسلیحات هدایت مستقیم - انرژی، رباتیک و عملیات رسانه ای - جنگ افزارهای هدایت پذیر دقیق، ربات ها، فناوری غیرگننده، تسلیحات هدایت مستقیم انرژی و ویروس های کامپیوتری</p>
<p>پیش از تاریخ</p> 	<p>۱۴۵۰ م.</p> 	<p>۱۹۱۴ م.</p> 	<p>۱۹۴۵ م.</p> 	<p>۱۹۹۱ م.</p>

رویکرد های نوین تهدیدات

- تهدیدات سفت
- تهدیدات مردم محور
- تهدیدات فناوری پایه

تئریه عملیات
تائیر معور

تهدیدات سفت

بکارگیری همه
مولفه های
قدرت

حرکت به سمت
کاهش قدرت
سفت و بکارگیری
قدرت نرم

تمرکز بر گره
های اساسی

جنگ
اقتصادی

جنگ ضد
امنیتی

جنگ
نرم

جنگ
بجی
قاعده

جنگ
روایت ها
و ایده ها

مردم محور

پرتوی

سنجش
از راه دور

سایبری

تهدیدات

سیکنالی

فناوری پایه

شیمیایی

الکترومغناطیس

زیستی

حوزه های

تهدید

اطلاعاتی	زیر ساختها و شنصیتها و مراکز اطلاعاتی
اقتصادی	سیستم پولی و بانکی - تجارت
امنیتی	مردم - تفبگان - زیر ساختها
بیولوژیکی	غذا - آب - دام - کشاورزی
سایبری	سامانه های بانکی - شبکه های رایانه ای
سیاسی	دیپلماسی داخلی و خارجی
علم و فناوری	نهضت تولید علم و فناوری
صنعت و انرژی	زیر ساخت های صنعتی
فرهنگی و اجتماعی	باورها - عقاید و نگرش ها

تقسیم بندی تهدید براساس گونه شناسی

تهدیدات داخلی : براندازی - شرارت - و...

تهدیدات خارجی : تجاوز با منشاء خارجی به کشور و...

طبیعی : طوفان - سیل - زلزله - آتشفشان و...

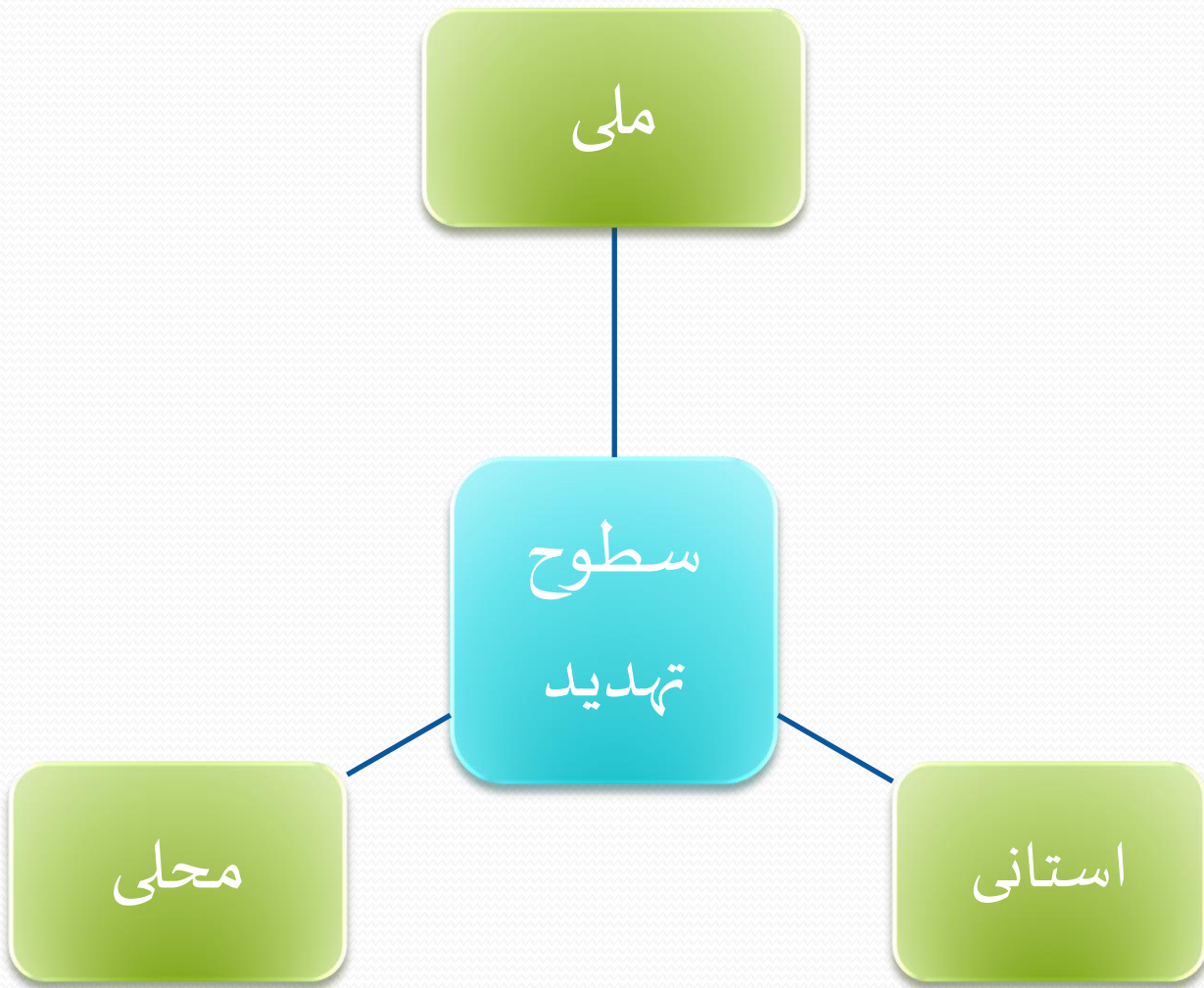
غیرطبیعی : بلایای صنعتی - جنگ و درگیری و...

مهمترین اهداف احتمالی دشمن

اهداف نظامی و مراکز پشتیبانی	مراکز فرماندهی و تصمیم گیری
صنایع مادر و تأسیسات زیربنایی	منابع و مراکز تولید و انتقال انرژی
تأسیسات تأمین، ذخیره و انتقال آب	فرودگاهها و بنادر
انبارهای اصلی مواد حیاتی	مراکز اطلاع رسانی و مخابرات
مراکز جمعیتی و پناهگاهها	ایستگاهها و شریانهای مواصلاتی

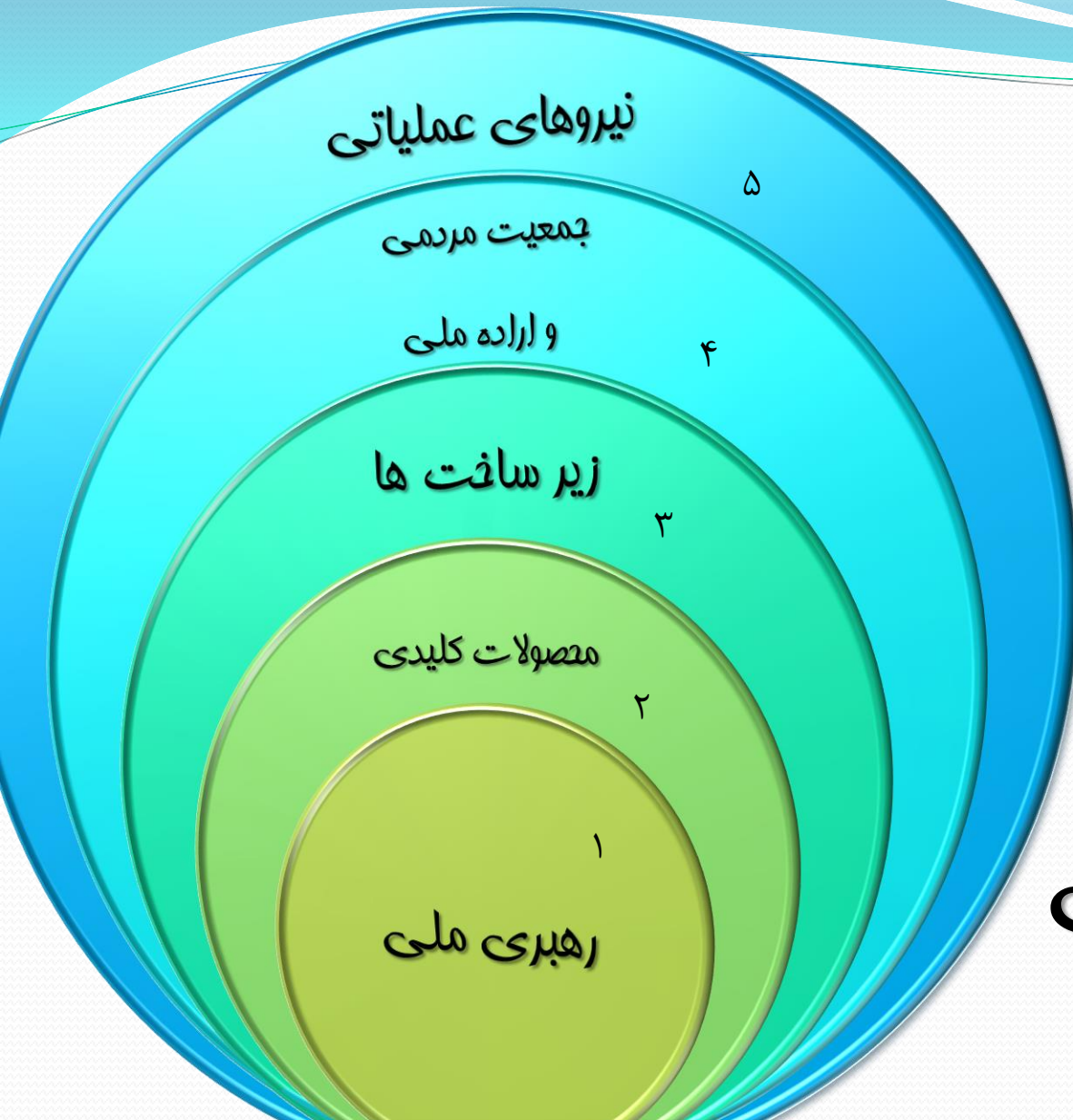

سطوح تهدیدات

<p>تمرکز روی اهداف حیاتی و حساس: انهدام سیستمهای فرماندهی حمله به مراکز هسته‌ای و تولید تسلیحات استراتژیک حمله به مراکز تحقیق و توسعه ایجاد اختلال در نظام ارتباطات و فرماندهی کنترل کشور</p>	<p>سطح عالی و راهبردی</p>
<p>تمرکز روی اهداف خیلی مهم: مراکز اقتصادی منطقه‌ای مراکز دفاعی منطقه‌ای مراکز ارتباطات منطقه‌ای</p>	<p>سطح عملیاتی</p>
<p>مراکز نظامی مراکز شهری مراکز ارتباطی مراکز صدا و سیما</p>	<p>سطح اجرایی و تاکتیکی</p>

شاخص های مربوط به احتمال وقوع و میزان تأثیر گذاری تهدیدات

- وجود سابقه و مصادیق مشابه
- آسیب پذیری زیرساخت های کشور در برابر تهدید
- راهبردی بودن اهداف موردنظر
- میزان تأثیر گذاری تهدید بر امنیت ملی
- کم خطر بودن اجرای سناریو برای کاربران
- امکان گریز از موانع قانونی
- گسترده بودن اهداف
- میزان خسارت های اقتصادی ناشی از وقوع حمله
- میزان تأثیرات جانبی ناشی از تهدید نظیر جنبه های روانی و اجتماعی
- قابلیت پنهان بودن حمله

تئوری واردن

تئوری ۵ طبقه

استراتژیک واردن

سرهنگ جان واردن در سال ۱۹۹۱ تئوری خود را ارائه کرد. وی می گوید مهم ترین وظیفه در طرح ریزی یک جنگ شناسایی مراکز ثقل کشور مورد تهاجم است که با انهدام آنها کشور مورد تهاجم در کوتاه ترین زمان تسلیم خواهد

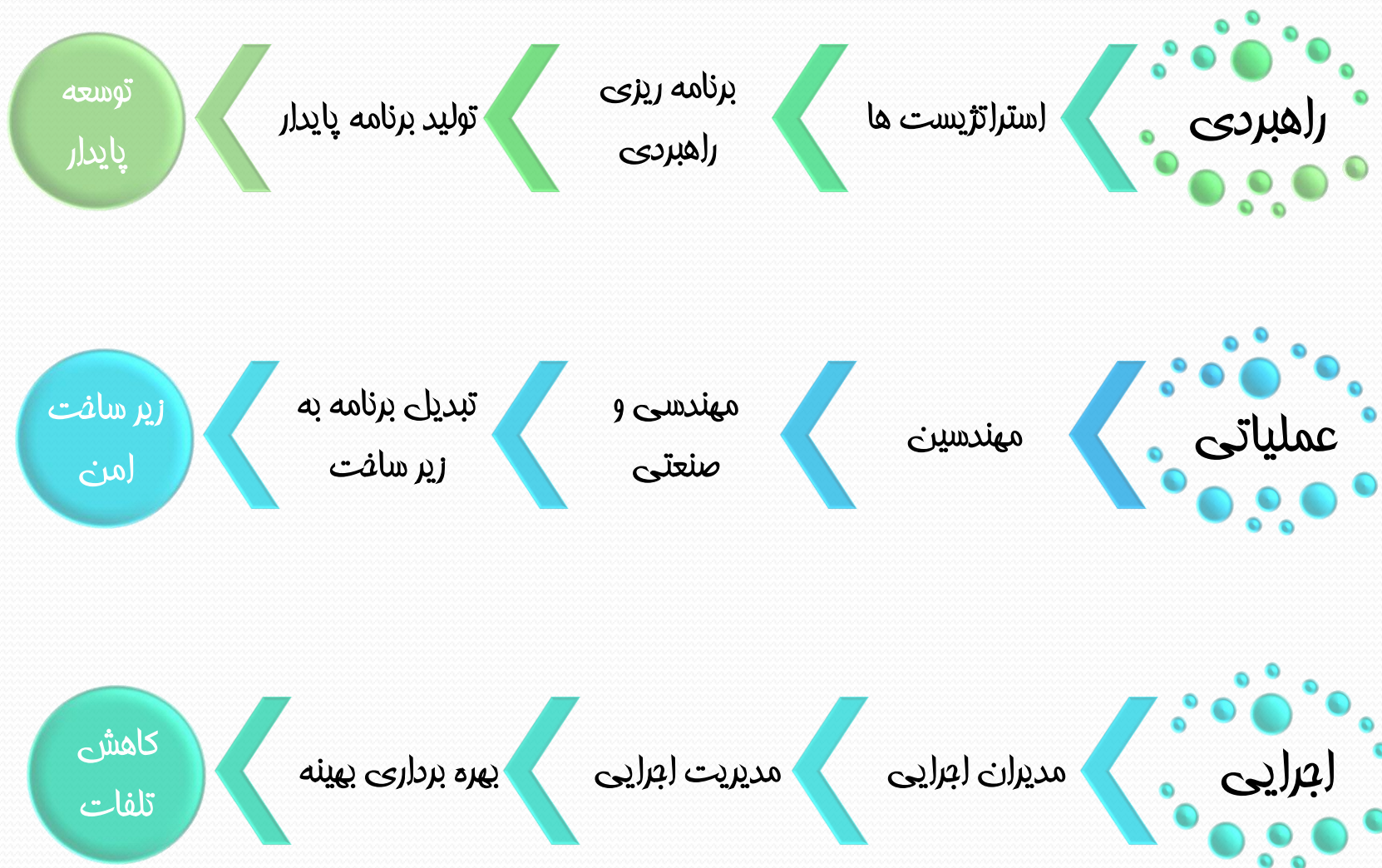
مراحل

حلقه ها	عناوین	مقایسه با اندام انسان	مراکز ثقل
حلقه اول	رهبری ملی (National Leadership)	مغز و سیستم عصبی	رهبری سیاسی، مراکز اصلی تصمیم‌گیریهای کلان سیاسی و نظامی (وزارتخانه‌ها، قرارگاههای عمده فرماندهی، مخابرات راه دور و ...)
حلقه دوم	محصولات کلیدی (Key Productions)	سیستم هاضمه و گردش خون	نیروگاههای برق، پالایشگاهها، صنایع سنگین، مخازن سوخت، صنایع دفاعی، دیوهای مهمات، انبارهای عمده مواد غذایی، دارویی و شبکه آب رسانی
حلقه سوم	زیر ساختها (Infra Structures)	اندامهای حرکتی	فرودگاهها، خطوط ریلی شهری و راه آهن، بنادر، جاده‌ها، پلها، اتوبانها، شبکه‌های مخابراتی محلی و منطقه‌ای
حلقه چهارم	جمعیت مردمی و اراده ملی (Populations & National Will)	روح، روان و اراده	جمعیت مردمی و افراد نیروهای مسلح که با عملیات روانی دشمن مورد هدف قرار می‌گیرند.
حلقه پنجم	نیروهای عملیاتی (Field Force)	سلولهای دفاعی	سیستمهای اعلام خبر راداری، مواضع و سایت‌های سیستمهای توپخانه‌ای و موشکی پدافند هوایی، پایگاههای هوایی، پایگاههای موشکی زمین به زمین، پایگاههای دریایی و شناورها، مراکز تعمیراتی و انبارهای قطعات یدکی، یگانهای عملیاتی، خطوط مقدم، قرارگاههای تاکتیکی و ...

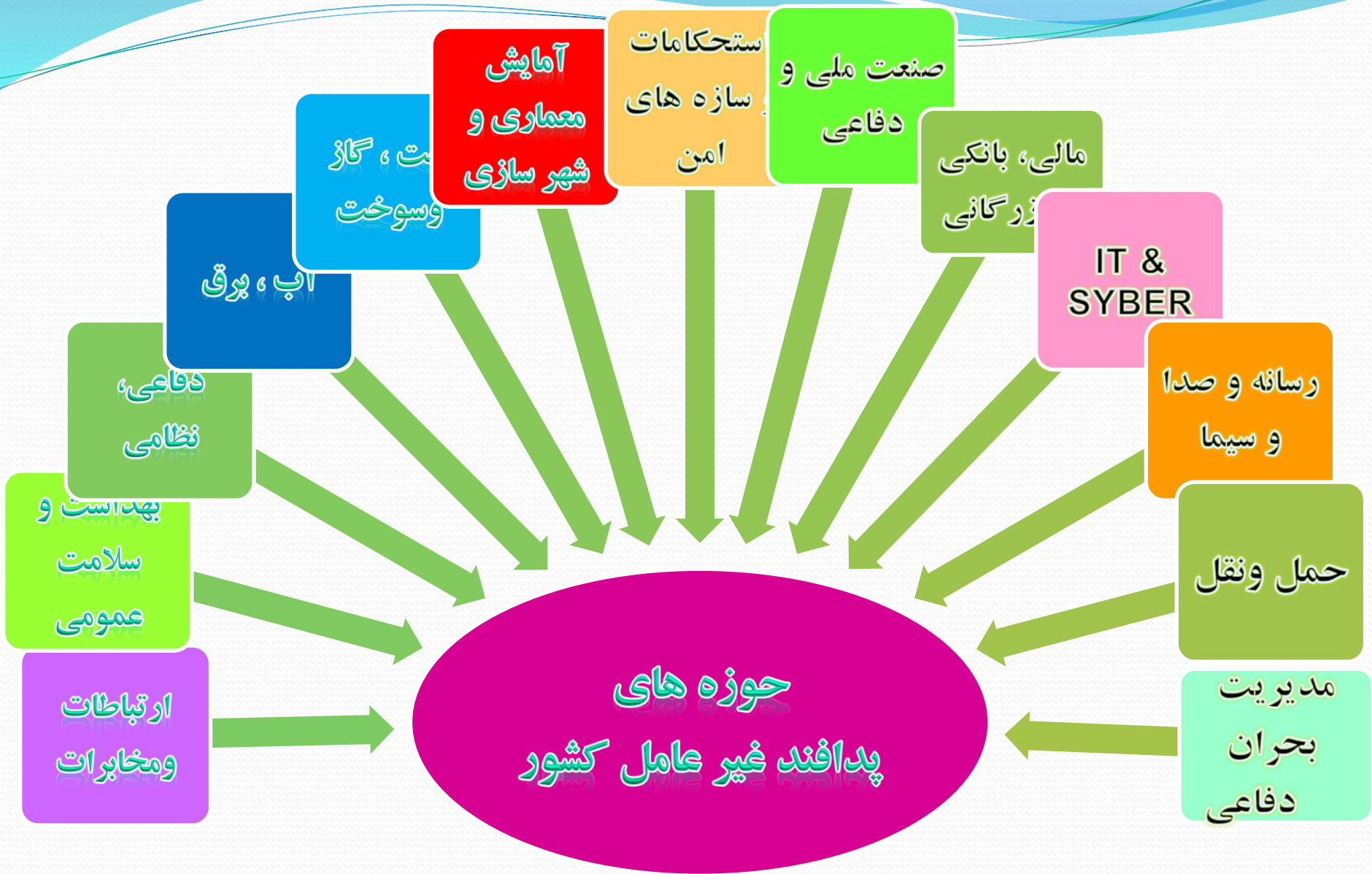
سطوح حفاظت تاسیسات و دارایی ها

سطح بندی	میزان کیفی پایداری	درصد میزان پایداری
ویژه	مصون کامل	٪۱۰۰
حیاتی	مصون و آسیب ناپذیر	٪۱۰۰
حساس	مستحکم و پایدار	٪ ۷۰ تا ۸۰
مهم	ایمن و حداقل آسیب پذیری	٪ ۴۰ تا ۵۰
قابل حفاظت	پذیرش آسیب پذیری نسبی	٪ ۲۰ تا ۳۰

سطوح، ماهیت و نتایج پدافند غیر عامل

قرارگاهها و معاونتهای سازمان

- قرارگاه اقتصادی
- قرارگاه سایبری
- قرارگاه زیستی
- قرارگاه پرتوی
- قرارگاه شیمیایی
- معاونت صنعت
- معاونت فنی